

Digitalizált helytörténeti dokumentumok Debrecenből és Hajdú-Bihar vármegyéből

2025/09/05



Csaknem kilencszázezer oldalnyi tartalom vált hozzáférhetővé az MNMKK OSZK, Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Méliusz Juhász Péter Könyvtár együttműködésében az Elektronikus Periodikaarchívum (EPA) felületén.



[1]

A debreceni [Térey-könyvünnep](#) [2] nyitányaként **csaknem kilencszázezer oldalnyi, Debrecen és Hajdú-Bihar vármegyét érintő digitalizált helytörténeti tartalom válik hozzáférhetővé az interneten** az MNMKK Országos Széchényi Könyvtár, Debrecen Megyei Jogú Város

Önkormányzata és a Méliusz Juhász Péter Könyvtár nagyszabású együttműködésének első mérföldköveként.



[3]



[4]



[5]



[6]

A [Térey-könyvsarokban](#) [7] 2025. szeptember 5-én tartott sajtótájékoztatón dr. Pósn László, az Országgyűlés kulturális bizottságának elnöke, Puskás István, Debrecen kultúráért felelős alpolgármestere, Rózsa Dávid, a magyar nemzeti könyvtár főigazgatója és Korpa Tamás költő, a Térey-könyvünnep szakmai koordinátora ismertette a kulturális programsorozatot és a digitalizálási eredményeket.

Pósn László és Puskás István is méltatta a nemzeti és a debreceni könyvtár együttműködését, a hatalmas helytörténeti anyag publikálását. Rózsa Dávid hangsúlyozta, a most közzétett 875 ezer oldal csak a harmada a digitalizálandó debreceni dokumentumoknak.

Az anyagot a nemzeti könyvtár saját digitalizáló központjában dolgozta fel, amely Közép-Európa legnagyobb ilyen jellegű létesítménye. Minden munkafázis – az állományvédelmi előkészítéstől az online megjelenésig – a kulturális értékek megóvását szolgálta.

DEBRECZEN

független és 48-as politikai napilap.

XLV. évfolyam.
1913. év
Csütörtök, május 22.

Előfizetési ár szétkúldással:		Felelős szerkesztő:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
HELYBEN:	VIDÉKEN:	NOSZLOPY TIVADAR.	DEBRECZEN,
Egy hóra 1 korona	Egy hóra 1 K 50 f.		Baross-utca 7. szám.
Negyedévre 3 -	Negyedévre 4 K 50 f.		Telefon: 412.
Félévre 6 -	Félévre 9 K - f.		

Feltámadtunk!

A Debreczen, ez a legrégibb napilapja városunknak, megint az olvasó kezébe kerül. Hosszu, negyvennégy éves pályafutása után egyidőre elpihent, mert a politikai állapotok úgy hozták magukkal, hogy pihenőre térjünk. Ez a pihenés azonban nem a halált jelentette, — ellenkezőleg, erre azért volt szükségünk, hogy új erőt gyűjtsünk a további küzdelemre!

A Debreczen hosszú pályafutása alatt mindenkor törhetlenül küzdött Magyarország függetlenségéért és elveiből nem engedett soha! Bármilyen idők voltak, a bőszi viharok közepette is, magasan lobogtatta azt a háromszínű lobogót, melyre a szabadság, egyenlőség és testvériség jelszavak fejtve.

A megalkuvásról nem tudunk soha! Rendületlenül mentünk mindig azon az úton, mely Magyarország függetlenségé felé vezet! Sem a hatalom csábító szavaira nem hallgattunk, sem a fenyegetésektől nem ijedtünk meg! Jogaink szent igazában bízva, — felemelt fővel, büszkén haladtunk előre!

Soha más célt nem szolgáltunk, mint a magyar nemzet függetlenségét, — hitünk, bizalmunk a jövőben rendíthetetlen!

Négy száz esztendő küzdelmünk igazolja a nemzet életképességét, — pedig hányszor akartak bennünket sírba fektetni, de nem sikerült nekik soha!

A hosszú küzdelmek után kifáradt nemzet rövid pihenés után mindenkor újult erővel szállt sikra elrabolt szabadságának védelmére!

A Debreczen is felébredt rövid álmából, s folytatni fogja a küzdelmet! Ez a küzdelem a réginek folytatása, s addig nem tesszük hávelybe kardunkat, míg hazánk szabadságát, függetlenségét ki nem vivjük!

A magyar nemzet száz sebből vérzik! Nemcsak az örökös ellenség,

az osztrák, ütötte azokat a sebeket, hanem önmagunk, a szolgalelkű labancok, akik idegen zsoldért szolgáltak!

Nekünk nem kell Judáspénz, mi nem szegődünk idegen zászló alá! Mi a háromszínű lobogót lengedjünk magasan; jöjjetek ide, gyűjjetek alája, hogy egyesült erővel vívhassuk meg a nagy harcot, hogy ez a nemzet ismét olyan dicső és nagy legyen, amilyen volt egykoron!

Egy hazafiattal, mindent lábbal tapodó kormány van ma a hatalom polcán. Olyan kormány, melynek leje, Lukács miniszterelnök, Európa legnagyobb panamistája!

Ennek a kormánynak pusztalni kell! Csúfos bukása immár közelget, s ha a magasztól a porba hullik, — akkor a nemzet, ez az ellopott nemzet, felemeli büszke fejét és összetartva, megsemmisíti azt a pártot, mely rendeltetésétől elvont állami közpénzen lett összevásárolva, s melynek neve: munkapárt!

Ebben a közdelemben számíthatunk reáitok, ti derék, szabadságszerető hajdúivadékok, akik velünk együttérettek!

Debreczen város és Hajdúvármegye ügyeivel lépünk a multban is mindenkor foglalkozott és annak érdekében emelte föl szavát. Ezt fogjuk tenni ezután is, hogy a politikai küzdelmek között is, ennek a nagy és nevezetes városnak és Hajdúvármegyének minden ügyeiben szemünk előtt mindig csak a közös és a közérdek lessz.

Személyeskedni nem fogunk, de az igazságot kimondjuk és hirdetjük, e város fejlődésének és felvirágzásának érdekében tevékenységünkhöz képest, mindenkor buzgón munkálkodunk.

A „Debreczen” szerkesztősége.

Egy táborban.

Károlyi Mihály gróf, a függetlenségi évek kiváló embere már régóta foglalkozik azokkal, hogy a függetlenségi pártokat összekapcsolja, egyesítse, hogy ekként annál nagyobb erővel küzdhessenek a kiváló Tessig. Bécs mindenre kapható szolgalelkű kormányának s az azt támogató magyar munkapártnak nevező alkotmányellenek ellen.

A függetlenségi pártok csoportjai maguk is beikták, hogy az egyesítésre szükség van, különösen a mostani szomorú politikai viszonyok miatt. Felre kell tenni minden személyi kérdést, és a párt programjához való ragaszkodás, a mely tekintetben egyetértés nem lehet, mert az alap a közjogi és gazdasági kérdés, amely az 1790 évi X. és az 1848 évi III. Törvény-Xrökre van alapítva.

A függetlenségi pártok fuzása tárgyát az egész ország élénk figyelmével kísérté, a választókörzetek és a városok pedig már szinte követelik és sürgetik.

Hajdúvármegye is az egyesülés mellett van, mert készségesen, hogy csoportok és pártok szétválva, nem lehet eredményt elérni.

Juth Gyula, Kossuth Ferenc és Apponyi Albert, a függetlenségi pártoknak nagynevű vezetői is tudatában vannak az egyesülés nagy fontosságának, ezt hirdetik mindenütt és remélik, hogy legelőször ismét együtt lesznek azok, akik Magyarország teljes önállóságát követelik, akiknek zászlójára is ez a szó van fejtve: „Függetlenség”.

A kormánygárról berkekből csodaberek hallatszanak, melyek sértik a finomabb észűk fölé, akaratuk a mostani éle beképzelt brókere. Feltűn a bírúkat, nem szívesen látják az egyesítésre való törekvést a függetlenségi pártoknak s mindenféle meséket gondolnak ki és mind utatlan azt hangosztatják, hogy nagyon az ellenfelek, lehetetlen, hogy sikerüljön a fuzó!

Itt akármennyire táj az a munkapárti korogások, azért mégis s annál is inkább meglesz a fuzó, mert a mi egyesülésünk az ő halálát jelenti.

Mi nem szegődünk idegen zászló alá, mi nem kacsintgatunk a császárváros felé, azonban üdv és boldogság vár azokra, akik a becsi pram-

A „Bikszádi”
természetes

Gyógy-ásványvíz

Egy liter Bikszádi víz kapható minden főzzeri boltban 32 fillért, deis átvégt visszafizetnek 8 fillért.

vegi alkotmányát fogja a legjelentősebb Gyógy-
hatású ásványvíz a Bikszádi ásványvíz. Az
ásványvíz. Hármas ásványvíz. Ásványvíz. Ásványvíz.
„Bikszádi” Gyógy-ásványvíz. Ásványvíz. Ásványvíz.
8 fillért. Ásványvíz. Ásványvíz. Ásványvíz.

Vizvezeték, Gyenes Antal, Miklós-utca 29. sz.

[8]

Boldog újévet!

11226.

II. Év.

63-182.

1-ső szám.

Debrecen, 1898. jan. 1-én.

DEBRECZENI UJSÁG



Eszterendő.

Debrecen, 1898. január 1.

Egy porszeme hullott ki annak a kifogyhatatlan homok órának, melyet időnek nevezünk. Egy láthatatlan, észrevehetetlen kis csőcske annak a mély-séges tengernek, melynek neve végle-lenség. Egy szempillantás annak, ki előtt ezer esztendő csak annyi mint a tegnapiak elmúlása: — minékünk, földhöz láncolt, porban csuszó-mászó férgeknek azonban hosszú idő: egy 365 naphoz 6 óra 48: és 48: percből álló teljes egy egész esztendő.

A tegnap estével eltemették a múltat s most reménykedéssel, hiza-lommal tekintünk a ma beköszöntött új esztendő elé.

Vajon mit hoz számunkra? Mit hoz hazánkra, nemzetünkre?

Ha a politikai s társadalmi vi-szonyok mai állását éles szeműgyre

veszük, a fenforgó jelenségekből ép úgy következtethetünk jóra, mint rosza-ra.

Az a 12 szobor, melyet nem ne-künk, sem azoknak, a kiket ábrázolni fog, — hanem első sorban önmagának emelt a magyar állam felséges királya kit bizalommal és hódoló szeretettel vesznek körül népe milliói, az a vi-szont bizalomról s a magyar nép felé hajló mély rokonszenvről tanuskodó 12 szobor azzal kecsegtet — és pedig méltán — bennünket, hogy jobb jövő virrad a magyarra; s elhárult nem-zeti haladása útjából egyik legfőbb s legszomorítóbb akadály: az uralkodó-ház idegensége, bizalmatlansága.

Visszont azonban mindnyájunkat mélyen megdöbbent mindjárt az új év reggelén az a gyászos körülmény, hogy a magyar kormány „szükségren-delet” kibocsátásával kíván boldog új évet az addig alkotmányos államban élt magyar nemzetnek. Rendeléseket

bocsátottak ki annak idején, szomorú időkben a magyar nemzet nyakára to-lakodott idegen zsarnokok, de ezeket lerázta magáról a magyar nemzet é-v ezredes alkotmánya a legelső alkalom-mal, a mint szabad levegőhöz juthatott, mint ahogy a hattyu lerázta magáról a tiszta tollaira tapadt piszkos -sra-t: de alkotmányos, felelős magyar mi-niszterium idáig még nem lépett ily sikamlós talajra, nem vettett ilyet a magyar alkotmány szentsége és sért-hetetlensége ellen.

Méltó tehát a jó hazafiak aggo-dalma, legyenek azok bármely poli-tikai párt hível, — hogy jó kezekben van-e Magyarország legdrágább kincse: alkotmánya, oly férfiak kormányzata mellett, kik ily könnyedén képesek odaadobni a szükségrendelet alkotmány-pusztító őszkét, csak azért, hogy v. ahogy az istenért kár ne legyenek

Tárca.

Tündér Ilona.

Irtta: Székely Elek.

Valaha régen itt e földön élt nagy Meseországban s valamire csak embe-rek laktak, mindenütt az ő ragyogó szépségéről álmodóztak az ifjak.

Ejuttott a híre kis Meseországba is, hol a legdelebb, legbátrabb, de egyszerűsáimul legszerelmesebb szívű legénynek a királyi korona örökösét, Argilus királyfiat tartották.

Egy rózsakáju, kancsal szemű tá-lós egyszer, — hogy, hogy nem? — közelébe fért mégis a palota kertben, attól hallotta meg szelek szárnyán járó szállongó szép hírt Tündér Ilonának.

Nosza belé is nyíllalatt rögtön a sóvárgás, s nem volt se nyugalom, se maradása; utra kelt az apai tilalom ellenére, hogy meglássa, fölkeresse azt a világszép leányt.

Az pedig, mondom, nagy Mese-ország kellő közepén a rezes képi boszorkány városban édegett szelíden. Nem volt se apa, se anyja, árvaságra

jutott kisl kis korában, s a rezes képi boszorkány nagyménje vette őt magá-hoz. Szigorúan nevelte, veréssel tar-totta, de azért természet, növény-szemérmes szép arcán csak nem volt annak egy szemernyi láttatja.

Hajdanoán sereült tüdőmes lélek-kei, mely a liliumnál fehérebben dísz-lett. Egész éven állt fent e várban lakott és e közben egyszer, egy napja volt szabad: azt tehetett akkor, miben kedve tellett. S ő ezen a napon, mi-ről nevezték, eljárt a mezőre, el a lankas völgybe, s pocsirtaszó mellett, vadgalamb bugácsol hajnal hasadtával hulló harmatgyöngyben megfürösztö magát.

Igy lelte, találta napin érkezésén tündérszép Ilonát Argilus királyfi.

Csipke-bokor alján megleste, ki-várta s mire utnak eredt az arnyas berekbe, csak nyomába temett szörnyű szátkkenéssel.

Megrebbent a lányka, lesütötte szemét és Argil még így is alig állta meg hevét. Szava se hallatszott, hanem hogy eikendte, bezzeg csak úgy pergett bőbeszédű nevelő. Epekedő ajkán dallá

vált a szózat, mely bezzongta-bongta hallgatója szívet.

Szaggatva, faggatva szállt vissza a válassz, a mely azonképpen zeneszónak illlett. A csobogo esermely megáll gyors-futtában: a hajnali szellő elült hamar-jában: megnémult a berek, csupa fül lett minden, hogy szavát ellesse, hol-tig ne feledje szerelomére gyuló, rózsaként viruló Tündér Ilonának.

Néhány szempillantást váltottak még csupán s kész volt a pecsétje örök szerelmüknek.

Ámde jött az alkony. Bas szárny-szegetten bucsút kelle venni egymástól szemüknek. A szemüknek, mondom: mert lelkük és szívük együtt maradt folyvást. Boldog, édes zsongás öltött beemük tanyát.

Háromszázhatvanöt hosszú éj s nap után találkoztak ismét s az ifju előtti még szebbnek tűnt a leány s ezelőtti még delegebbnek az ifju.

Azután megint elváltak s egy évre rá újra összejöttek. De a mézes csók-zápor közepette hiába tanakodtak, tu-sakodtak, mint szeghetnek meg a rezes képi boszorkány szigorú tilalmát s

Megjelenik mindennap korán reggel.

Előfizetési ára házhöz hordva egy hónapra: ötven krajcár

[10]

1919. 1. 13. 5381. 1. SZÁM

L. ÉVFOLYAM. 10.344 Debrecen, 1919. január 1. 5381

HAJDÚFÖLD

TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI HETILAP. MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

SZERKESZTIK: DR. ECSEDY ISTVÁN, PAPP SÁNDOR, DR. RÁCZ MIHÁLY, REITZ JÁNOS ÉS STOLP ÖDÖN.
ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY ÉVRE 20 K. SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, VÁRMEGYEHÁZA.
IDE KÜLDENDŐ A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI ÜGYEIRE VONATKOZÓ MINDEN MEGKERESÉS. TELEFON 503.

Hajdumegye népéhez!

Írta: Juhász Nagy Sándor, államtitkár.

Hajdumegye földművelő népe higgadt, komoly, józan és művelt nép. Nem enged magat sem becsapni, sem félrevezetni. Meg tudja ítélni, hogy mi a lehető és mi a lehetetlen. Üres ígéretek delibábjá után nem szalad. Meghallgatja a szót, de azután meg tudja alkotni és meg is tudja róla mondani a maga véleményét.

Mi ennek a lapnak sorából nem üres ígéretek akarnak a népek mondani. Olyan bolondgombokat, amilyeneket jött-ment emberek hintenek szét a nép közt, hogy majd ingyen osztják a földet, meg hogy minden közös lesz, nem vesz be a magyar ember gyomra, azt holnap ingyen vissza is veszik. A közös tulajdon és a közös gazdálkodás pedig teljesen kivihetetlen. Képtelenség és lehetetlen-ség. A hajdumegyei magyar ember tehát csak olyat hisz el, amit józan ésszel fel tud fogni és amit kivihetőnek, megvalósíthatónak tart.

Mi tehát nem légből kapott ígéretekkel akarjuk masztagolni a hajdu föld népét. A nép józan értelméhez és belátásához akarunk szólni. A nép igazi javát akarjuk. Célunk, hogy a népet felvilágosítsuk és megszervezzük a saját érdekében és a saját hasznára.

Hajdumegye népe! Elég volt, hogy a magyar földművelő népet eddig elnyomták, elhanyagolták, sőtétben, tudatlanságban és szegénységben tartották. Most már elérkezett az ideje, hogy a földműves nép álljon össze, a képviselőválasztásokon szerezzék meg a politikai hatalmat és akkor nem lesz helye semmiféle ígérgetésnek és ámtásnak, mert a földművelő nép saját maga törvényes úton el tudja majd érni mindazt, amihez joga van és ami megvalósítható.

Karácsony előtti vasárnap Hajduszoboszlón népgyűlést tartottunk, amelyen többek közt a következőket mondtam: „A magyar politikát úgy lehet helyes irányba terelni, ha megszervezzük a föld népét. A kisgazda, földművelő-napszedmos, mezőgazdasági munkástömegeket egy táborba kell tömöríteni. Ez a földművestömeg legyen olyan szilárd alap, melyen az egész államhatalom elhelyezkedhetik.

Magyarországon földműves demokráciát kell teremteni. Ez a megszervezett, politikai hatalommal felruházott, gazdaságilag megerősített, gazdasági szövetségekbe tömörített, szakszerűen képzett és kiiskolázott, egyúttal a tiszta demokratikus haladás eszméiről is felvilágosított földműves nép vegye kezébe törvényes úton az ország sorsának intézését, amire tálnyomó számbeli fölényénél fogva hívatott. A magyar politika súlypontját át kell helyezni a föld népére”.

Ugyancsak ezen a népgyűlésen megkérdeztem, hogy a nép akarja-e egy Országos Földműves Népszövetség megalakítását? Amely kérdésre egyhangú lelkesedéssel kiáltotta mindenki, pártkülönbség nélkül, hogy: *akarjuk!*

Szervezzük meg tehát Hajdumegyében és innen az egész országban a Földműves Népszövetséget!

Én is teljes örömmel ide állok a föld népéhez. Kész vagyok érte dolgozni, küzdeni, mert a föld népében látom és remélem hazám jövődjét.

Hajdumegye népe! Fogjunk össze és tartsunk össze, amíg nem késő, listenítélet idő van. Csak összetartással, renddel és munkával tudjuk megmenteni Magyarországot és a magyar népet. Számítunk a hajdumegyei nép józan belátására.

5381

DEBRECEN
HETILAP
TAR

[11]

Összesen 101 debreceni, hajdúsági és bihari lap 804 évfolyama és 111 578 füzete, azaz 875 651 oldal vált elérhetővé [az Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázis \(EPA\) felületén.](#)
[12] A digitalizált anyagok nemcsak a helytörténeti kutatóknak nyújthatnak segítséget, hanem az oktatás és a közművelődés területén is hasznosíthatók.



[13]



[14]



[15]



[16]



[17]



[18]

[Videó](#) [19]

2025/09/05 - 16:24

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/digitalizalt-helytorteneti-dokumentumok-debrecenbol-es-hajdu-bihar-varmegyebol_250905

Hivatkozások:

[1] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_Debrecen_250905_helytorteneti-digitalizalas_19.jpg

[2] <https://www.debrecen.hu/hu/turista/esemenyek/terey-konyvunnep-2>

[3] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_Debrecen_250905_helytorteneti-digitalizalas_21.jpg

[4] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_Debrecen_250905_helytorteneti-digitalizalas_16.jpg

[5] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_Debrecen_250905_helytorteneti-digitalizalas_18.jpg

[6] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_Debrecen_250905_helytorteneti-digitalizalas_03.jpg

[7] <https://www.meliusz.hu/terey-konyvsarok>

[8] <https://epa.oszk.hu/05500/05569>

[9] <https://epa.oszk.hu/05500/05567>

[10] <https://epa.oszk.hu/05500/05561>

- [11] <https://epa.oszk.hu/05500/05560>
- [12] https://epa.oszk.hu/html/vgi/katalogus/eredmeny_projekt.phtml?project=DEBRECEN
- [13] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_Debrecen_250905_helytorteneti-digitalizalas_02.jpg
- [14] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_Debrecen_250905_helytorteneti-digitalizalas_08.jpg
- [15] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_Debrecen_250905_helytorteneti-digitalizalas_09.jpg
- [16] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_Debrecen_250905_helytorteneti-digitalizalas_05.jpg
- [17] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_Debrecen_250905_helytorteneti-digitalizalas_11.jpg
- [18] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_Debrecen_250905_helytorteneti-digitalizalas_14.jpg
- [19] <https://www.facebook.com/watch/?v=1178377667665973>
- [20] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>
- [21] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon>